

224

С У Д Д Я
КОНСТИТУЦІЙНОГО СУДУ УКРАЇНИ

МАРКУШ Марія Андріївна

01033, м. Київ-33, вул. Жвлянська, 14

тел. 238-11-13, 238-10-66

№ 2222-IV/394

ДЕКАНУ ЮРИДИЧНОГО ФАКУЛЬТЕТУ
НАЦІОНАЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ
ВНУТРІШНІХ СПРАВ
БЕЗРУЧЕНКУ С. М.

м. Київ, вул. Кудряшова, 8

ШАНОВНИЙ СЕРГІЮ МИХАЙЛОВИЧУ!

У Конституційному Суді України, в стадії попередньої підготовки до розгляду Колегією суддів Конституційного Суду України, знаходяться матеріали справи за конституційним поданням 102 народних депутатів України щодо відповідності Конституції України (конституційності) Закону України "Про внесення змін до Конституції України" від 8 грудня 2004 року (№ 2222 - IV) та Закону України "Про внесення змін до розділу IV "Прикінцеві та перехідні положення" Закону України "Про Конституційний Суд України" від 4 серпня 2006 року № 79-V.

Відповідно до частини другої статті 19 Закону України "Про Конституційний Суд України" прошу Вас висловити правову позицію щодо питань, викладених у конституційному поданні 102 народних депутатів України.

В розрізі висловленої правової позиції прошу дати відповідь щодо таких положень:

- про правову природу законів про внесення змін до законів;
- про правову природу законів про внесення змін до Конституції;
- функціональне призначення законів про внесення змін до законів;
- функціональне призначення законів про внесення змін до Конституції;
- теоретичні аспекти дії законів про внесення змін до законів та законів про внесення змін до Конституції у часі;

- спільні риси та відмінності між базовим законом та законом про внесення змін до закону, особливості закону про внесення змін до Конституції в тому числі щодо структури його побудови;
- теоретичні аспекти повноважень Конституційного Суду України щодо попереднього та наступного конституційного контролю на предмет конституційності Конституції України чи окремих її положень.

Додаток: копія конституційного подання на 14 аркушах.

З повагою

Суддя-доповідач

Маркуш М.А.

ВИСНОВОК

за результатами вивчення Конституційного подання 102 народних депутатів України щодо відповідності Конституції України (конституційності) Закону України “Про внесення змін до Конституції України” від 8 грудня 2004 року (№ 2222 – ІУ) та Закону України “Про внесення змін до розділу ІУ “Прикінцеві та перехідні положення” Закону України “Про Конституційний Суд України від 4 серпня 2006 року № 79-У.

Комісія у складі професорів кафедри загальноюридичних дисциплін юридичного факультету Київського національного університету внутрішніх справ, кандидата юридичних наук, доцента Слюсаренко Олени Леонідівни, кандидата юридичних наук, професора Олійника Анатолія Юхимовича, кандидата юридичних наук, доцента Мещеряк Іни Євгенівни, старшого викладача, кандидата юридичних наук Букача Володимира Володимировича вивчила Конституційне подання від 17 березня 2007 року 102 народних депутатів України щодо відповідності Конституції України (конституційності) Закону України “Про внесення змін до Конституції України” від 8 грудня 2004 року (№ 2222 – ІУ) та Закону України “Про внесення змін до розділу ІУ “Прикінцеві та перехідні положення” Закону України “Про Конституційний Суд України від 4 серпня 2006 року № 79-У.

В процесі вивчення конституційного подання було встановлено, що народні депутати (суб’єкти подання) просять визнати такими, що не відповідають Конституції України (є неконституційними) Закон України “Про внесення змін до Конституції України” від 8 грудня 2004 року № 2222-ІУ та Закон України “Про внесення змін до розділу ІУ “Прикінцеві та перехідні положення” Закону України “Про Конституційний Суд України від 4 серпня 2006 року № 79-У.

Свою позицію щодо визнання неконституційним Закону України “Про внесення змін до Конституції України” від 8 грудня 2004 року № 2222-ІУ суб’єкт подання мотивує тим, що цей Закон діє в часі на момент звернення до Конституційного Суду України з поданням, тобто на 28 березня 2007 року. Відповідно до ст. 8 Основного Закону України, Конституція України є нормативним актом, що має найвищу юридичну силу. Вона є актом установчої влади, що належить народу. Це положення підтверджується Рішенням Конституційного Суду України від 3 жовтня 1997 року по справі 18/183 – 97. Звідси слід тлумачити правову природу законів, що вносять зміни до Конституції України як такі, що носять установчий характер і після набрання ними чинності припиняють власну дію і діють як єдиний нормативно-правовий акт – Конституція України. Відповідно до прикінцевих та перехідних положень Закону України від 8 грудня 2004 року “Про внесення змін до Конституції України” // Відомості Верховної Ради України. – 2005. – № 2. – Ст. 44, він

19 16/2866 04 1

набрав остаточно чинність з моменту складання присяги народних депутатів України, обраних у березні 2006 року, тобто у квітні 2006 р. З моменту, коли цей закон набрав юридичної чинності, його правова природа змінилася. Він став невід'ємною частиною Конституції України. Ст. 147-152 Конституції України не передбачають повноважень Конституційного Суду України щодо визнання неконституційними положень Основного Закону України.

Отже, враховуючи правову природу і функціональне призначення Конституційного Закону України від 8 грудня 2004 року "Про внесення змін до Конституції України" він не може бути самостійним предметом ні попереднього ні наступного конституційного контролю тому що став складовою частиною Конституції України.

Позиція суб'єктів конституційного подання щодо неконституційності Закону України "Про внесення змін до розділу ІУ "Прикінцеві та перехідні положення" Закону України "Про Конституційний Суд України від 4 серпня 2006 року (№ 79-У) ґрунтується на тому, що Верховна Рада України, вносячи зміни до прикінцевих і перехідних положень Закону України "Про Конституційний Суд України", позбавила Конституційний Суд України його конституційного повноваження вирішувати питання про відповідність Конституції України (конституційність) законів України. Це не відповідає дійсності. В законі закріплюється, юрисдикція Конституційного Суду України щодо конституційності законів України, "крім законів України про внесення змін до Конституції України, що набрали чинності". Враховуючи установчий характер Конституції України її окремі положення не були предметом конституційного контролю ні попереднього, ні наступного і до прийняття Закону України "Про внесення змін до розділу ІУ "Прикінцеві та перехідні положення" Закону України "Про Конституційний Суд України від 4 серпня 2006 року № 79-У. То чи можливо позбавити орган тих повноважень, яких він не мав? Відповідь однозначна – неможливо.

На підставі вищевикладеного і керуючись ст. ст. 8, 150, 159 Конституції України члени комісії дійшли таких висновків:

1. Правова природа законів про внесення змін до законів та до Конституції України характеризується тим, що після набуття чинності діє не закон, що вносить зміни до закону чи Конституції, а той закон в який внесені зміни чи Конституція України.

2. Функціональне призначення поточних і Конституційних законів полягає в тому, що вони можуть самостійно регулювати суспільні відносини в певній частині лише до їх повного набуття чинності. Після повного набуття такими законами чинності вони не мають самостійної дії і діють як єдиний нормативний документ (Закон чи Конституція).

3. Теоретично їх дія розпочинається з моменту набуття чинності і може бути припинена лише прийняттям іншого закону.

4. Спільними рисами між базовими законами та законами про внесення змін є: а) їх однакова юридична сила; б) установчий та нормативний характер; в) регулятивний і охоронний характер; г) самостійна дія в часі, просторі

та по колу осіб до набуття юридичної чинності законом, що вносить зміни до базового закону.

5. Особливими рисами є те, що після набрання юридичної сили законом, що вносить зміни до базового закону, діє базовий закон, а не його частина (тобто не закон, що вносить зміни).

6. Конституційний Суд України відповідно до ст. 150 Конституції України здійснює наступний контроль щодо конституційності законів України та відповідно до ст. 159 Конституції України попередній контроль щодо відповідності законопроектів про внесення змін до Конституції України вимогам статей 157 і 158 Конституції України. Ні попереднього, ні наступного контролю щодо положень самої Конституції України Конституційний Суд України здійснювати не може. Відповідно до ст. 150 п. 2 Конституції України Конституційний Суд України може лише давати офіційне тлумачення норм Конституції України.

Кандидат юридичних наук, доцент

О.Л. Слюсаренко

Кандидат юридичних наук, професор

А.Ю. Олійник

Кандидат юридичних наук, доцент

І. Є. Мещеряк

Кандидат юридичних наук

В.В. Букач

10 вересня 2007 р.